

SAMIR HAJRULAHOVIĆ

Položaj nastave historije u gimnazijama Kantona Sarajevo

Prema kantonalnom planu i programu koji se u gimnazijama Kantona Sarajevo primjenjuje od školske 1999/2000. godine nastava historije je zastupljena sa dva časa sedmično u prvom i drugom razredu. U trećem i četvrtom razredu gimnazije historija je kao nastavni predmet zastupljena samo u društvenom izbornom području sa tri časa sedmično. Pošto se u sarajevskim gimnazijama pored društvenog učenici mogu izjasniti za prirodno, jezičko ili matematičko-informatičko izborno područje većina učenika u trećem i četvrtom razredu ne sluša nastavu historije.

Za razliku od historije i drugih predmeta koji se nalaze u sličnoj poziciji (geografija, fizika, hemija i biologija) neki predmeti kao što su bosanski jezik i književnost, matematika, prvi i drugi strani jezik zastupljeni su u nastavi sve četiri godine i u svim izbornim područjima. Tako je npr. matematika u prvom i drugom razredu gimnazije zastupljena sa četiri časa sedmično, a u trećem i četvrtom razredu sa po tri časa sedmično osim u matematičko-informatičkom izbornom području gdje učenici u trećem i četvrtom razredu imaju pet časova matematike sedmično (vidi priloženu tabelu).

S obzirom da se smanjivanje broja časova historije dešava i u osnovnim i u srednjim stručnim školama jasno je da položaj i budućnost nastave i nastavnika historije nisu nimalo svijetli. Vjerovatno će i interes mladih ljudi za studij historije u narednim godinama biti manji, jer većina mladih ljudi želi da studira fakultete koji će im omogućiti egzistenciju i zapošljavanje što je sa historijom sve manje slučaj.

Krivicu za ovakvo stanje snosimo prije svega mi historičari, jer je postojeći plan i program u Kantonu Sarajevo na snazi već punih dvanaest godina, a da, osim pojedinačnih pokušaja, do sada nismo uspjeli da ozbiljnije ukažemo na ovaj problem, a kamoli da ga riješimo.

Veliki problem za profesore, a posebno za učenike i njihove roditelje je upotreba tri udžbenika historije u prvom razredu gimnazije. Na početku školske godine učenici i njihovi roditelji su prinuđeni da kupe udžbenike za prvi, drugi i treći razred. S obzirom da je ista situacija sa još nekim predmetima jasno je da su roditelji gimnazijalaca na početku prvog razreda izloženi velikom materijalnom trošku kako bi obezbijedili svojoj djeci sve udžbenike koji su im potrebni. Profesori su onda

dovedeni u neugodnu poziciju da objašnjavaju učenicima i roditeljima da upotreba tri udžbenika historije u prvom razredu nije nikakva samovoljna odluka profesora već nedostatak udžbenika koji bi bio napisan po kantonalmom planu i programu.

Što se tiče stručnog usavršavanja nastavnika ekonomski kriza je i tu ostavila negativne posljedice. Za razliku od prethodnih godina kada je PPZ Kantona Sarajevo organizovao trodnevne seminare na kojima su nastavnici i profesori historije imali priliku da čuju nekoliko interesantnih predavanja stručnjaka iz različitih oblasti, u zadnje tri godine, zbog smanjenja novčanih sredstava, seminari se ne održavaju već se dva puta godišnje održavaju sastanci stručnih aktiva.

NASTAVNI PLAN ZA GIMNAZIJU KANTONA SARAJEVO

R. br.	NAZIV NASTAVNOG PREDMETA	IZBORNO PODRUČJE III i IV RAZRED																	
		Zajedničko za sva izborna područja				JEZIČKO				DRUŠTVENO				MAT. INFOR-MAT.		ADMINISTRATIV-NO		SPORTSKO	
		I	II	III	IV	III	IV	III	IV	III	IV	III	IV	III	IV	III	IV	III	IV
A - JEZIČKO PODRUČJE																			
1.	Bosanski/hrvatski/srpski jezik i književnost	4	4	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2.	Prvi strani jezik	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3.	Drugi strani jezik	2	2	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4.	Treći strani jezik			2	4														
5.	Latinski jezik			2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
B-DRUŠTVENO PODRUČJE																			
6.	Historija/Povijest			2	2			3	3										
7.	Geografija/Zemljopis			2	2			3	3										
8.	Sociologija			2		3	3	2			2					2			
9.	Psihologija			2		2		2			2						***6		***2
10.	Pedagogija																***2		***6
11.	Filozofija sa logikom				3		3		3			3					3		3
12.	Obrazov za demokratiju i ljudska prava				2		2		2			2					2		2
13.	Uredsko poslovanje											3					3		
14.	Statistika																2		
15.	Ekonomija																2		
16.	Pravo																2		
C-PRIRODNO PODRUČJE																			
17.	Matematika	4	4	3	3	3	3	3	3	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3
18.	Fizika	2	2							3	3	3							

19.	Hemija/Kemija***	2	2			3	3									
20.	Biologija***	2	2			3	3							2	2	
21.	Informatika	2	1					2	2							
22.	Nacrtna geometrija							2								
D-KULTURNO-ZDRAVSTVENO PODRUČJE																
23.	Muzička/Glazbena kultura	2												1	1	
24.	Likovna kultura	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2	***7	***9	2	2
25.	Sport	2	2											1	1	
26.	Kultura religija			2		2		2		2		2		2		2
	UKUPNO A+B+C+D	29	28	28	28	30	28	28	28	28	28	28	28	28	29	29
	Broj predmeta	12	12	10	9	11	12	11	11	12	12	12	12	12	12	12

* Škole će u skladu sa svojim kadrovskim i drugim potencijalima blagovremeno obavijestiti kandidate o izbornim područjima koja učenik može birati.

** i *** U cilju rasterećenja učenika ovi predmeti bi se mogli izučavati po polugodištima sa 4 časa sedmično u jednom polugodištu (na primjer: u prvom razredu geografija u prvom, a historija u drugom polugodištu, a u drugom razredu obrnuto)

**** U okviru ovih časova kroz mezočikluse koji obuhvataju oko 30 časova realiziraju se sadržaji iz oblasti atletike, gimnastike, ritmike i drugih sportskih disciplina u sportskom izbornom području, a sadržaji iz oblasti razvojne, pedagoške, socijalne psihologije i drugih psiholoških disciplina; te didaktike, savremene nastavne tehnologije specijalne pedagogije i drugih pedagoških disciplina. (Trenutno Druga i Peta gimnazija te Učiteljska škola imaju saglasnost i na djelimično uređivanje plana u I i II razredu o čemu škole imaju obaveštenje).